

Izhaja razen ponedeljka in dneva po
prazniku vsak dan.

Uredništvo in upravnistvo: KRŠKO.

Naslov za dopise: »Napreje«, Krško.

Čekavni račun: št. 13.807.
[začasno še tudi 13.321]

NAPREJ

Stane mesečno 25 Din,
za inozemstvo 35 Din,

Oglasi: prostor 1x87 mm 1 Din
Malloglasi: beseda 50 p, najmanj 5 Din
Dopise frankirajte in podpisajte,
sicer se ne priobčijo. Rokopisi se
ne vračajo.

Reklamacije za list so poštn. proste

Glasilo Socialistične stranke Jugoslavije.

Letnik VI., šte. 39.
Četrtkova »Naprejeva« številka
izhaja kot tednik:

LJUDSKI GLAS

Glasilo Kmetsko-delavske zveze.

Stane letno 60 Din, — mesečno 5 Din

Naročnikom v vednost.

Z ozirom na netočno plačevanje naročnine
»Napreja«, Lj. glasu in »Vorwärts« smo sklenili,
da mora od 1. oktobra t. l. vsak naročnik naročnino
plačati vsak mesec naprej.

Kdor je kaj dolžan, mora v prvi vrsti gledati
da plača naročnino za mesec naprej, dolg pa od-
plačuje. UPRAVA.

Skupna last.

Kmetje brez zemlje so pozdravili agrarno re-
formo z navdušenjem. Povsod je bilo vse polno
živahnega vrvenja, da se izvršijo načela agrarne re-
forme. Toda izvršilo se ni nič, in zdaj je vlada še
cele agrarne odbore razpustila in izročila njih a-
gendo občinam, namesto da bi razpisala nove vo-
litve. Na ta način so postali deležni blagoslova
agrarne reforme le nekateri redki posamezniki in še
tem se je blagoslov izpremenil v prekletstvo, ker
so zdaj skregani z vsem svetom in ne morejo na-
zaj...

Zakaj?

Zato, ker so reševali agrarno reformo samo
zase, ne pa za skupnost. Ker so hoteli biti debeli
sami, brez ozira na druge.

Ker niso razumeli smisla agrarne reforme, je
ostalo pri starem, zemlja je v rokah bogatašev, po-
svetnih in cerkvenih, in sploh ne najdeš na vsem
Slovenskem nobene občine, v kateri bi imeviti a de-
lavni kmetje upravljali zemljo skupno, tako, kakor
je hotela agrarna reforma: zemlja bodi skupna last
in upravlja naj jo ljudstvo skupno.

Kolikor zemlje je združene pri nas v skupno
last, jo upravljajo vsi kapitalisti: bodisi veleposest-
niki sami, bodisi banke, bodisi cerkveni poglavarji.
Edino kak pašnik je še v skupni lasti pod upra-
vo delavnega ljudstva samega, pa še ta je bolj v
izpodlitko nego v srečo, ker neizobraženi in toliko-
krat ogoljufani kmetje ne drže skupaj, ampak iščejo
vsak zase svoj dobiček.

Le redki so tisti posamezniki v raznih kmet-
skih občinah, ki se vsega tega zavedajo in ki se
trudijo dvigniti svojo in svojih sodrugov izobrazbo,
postaviti organizacijo in v tej organizaciji izvrševati
tisto samoupravo, brez katere ljudstvo nikdar ne bo
imelo svoje zemlje.

Ti posamezniki so redki in čeprav imajo ve-

lik ugled večinoma povsod, tudi pri nasprotnikih.
vendar nezavedno ljudstvo se ne da pridobiti za or-
ganizacijo, vsak pravi, da mora delati najprej zase. Re-
vež! Mislíš, da delaš zase, pa delaš le za veleposest-
nika, za banke, za cerkvene poglavarje. Ti imajo
svoje palače in pojedine in škrlat, tvoj delež pa je
pičla, nezabljena koruza.

Kakor z agrarno reformo, ki bi naj izvršila
temeljni in največji del socializacije, tako je
tudi z industrijsko socializacijo. Neki sanjači so
hotel prevzeti tovarne in jih upravljati sami kar
tako brez organizacije, češ, masa je zrela, masa to
lahko stori. Toda — naj bo masa zrela kolikor
hoče, ničesar ne more upravljati, če ni organizirana!
To je vendar jasno! Zlasti ni mogoče misliti, da
bi se dali sednji upravitelji prisiliti upravljati in-
dustrijo tako, kakor masa hoče.

Masa namreč neče in ne more hoteli, volja
je le v posamezniku. Posamezniki se morajo torej
dogovoriti, da bodo imeli skupno voljo in morajo
to skupno voljo tako določiti, da se ne more nihče
izgovarjati, češ nisem vedel, nisem razumel, tega
nisem hotel itd. Kajti sodelovati se ne da brez
skupne volje.

Kdor to razume, ne bo več govoril o masi,
ampak le o organizirani masi.

Neorganizirana masa sploh ne more prevzeti
industrijskega gospodarstva, saj niti svojih prispev-
kov ne more upravljati. Prispevki v mnogih lažor-
organizacijah so le v rokah upraviteljev, korupcija se
vrši z njimi. In še potem, ko se je korupcija odkri-
la, se nezavedno članstvo nič ne meni, ker nima
skupne volje [na pr. Kona društvo za Slov.]. Na ta
način je prešla tudi skupna last organizacij
v roke posameznikov, tudi tu torej lahko govorimo,
kakor smo rekli pri agrarni reformi, pri upravljanju
skupne zemlje: vsa zemlja, vse tovarne, ves promet
vsa skupna last je v rokah posameznikov, dokler
niso organizacije poskrbele za samoupravo, za iz-
vrševanje, za sodelovanje vseh organiziranih.

Po več letih boja je socialistična stranka pri
nas končno določila pravilnik, po katerem se mo-
rajo ravnati vsi, ki hočejo govoriti, da so za skup-
ni program, ki predstavlja skupno voljo socialistov.
Javno objavljane strankine organizacije in njih ra-
čunov je bila dordaj edina izvršilna moč, ki jo
je ta stranka imela, moč namreč, da kdor ni vstet
v teh organizacijah, ne more in ne bo mogel več
govoriti, da je sodeloval, in če bo vendarle govo-
ril, bo javnost vedela, da laže.

Ta moč pa v sedanjih časih ni zadostna. Za-

to smo hoteli, da dobi skupna last teh organizacij
tudi zaslonbo pri sodišču, da bo tudi javnopravno
določeno, kdo je odgovoren za upravljanje te skup-
ne lasti, in da bo javnost tudi sodišče lahko po-
klicala na pomoč, če bo hotel kak posameznik od
te skupne lasti uporabljati kaj za svoje osebne
koristi.

Ker je bil predlog, da nai se stranka organi-
zira tudi kot registrirana zadruga, odklonjen, je
bilo sklenjeno, da se strankino imetje izroči že ob-
stoječi zadrugi »Slogi«, kar ni nič čudnega, ker so
vsi člani »Sloge« brez izjeme tudi člani stranke.

Toda ta zadruga je le lastnica in braniteljica
tega strankinega imetja, ne more pa voditi stran-
kinih poslov in zlasti ne »Napreja«, ker tudi ne gre,
da bi stranka z nad 1000 plačujočimi člani izvro-
čala svoje POSLE zadrugi, ki šteje le 154 članov.
Do spora sicer ne more priti, ker so člani stranki-
nega vodstva obenem tudi člani vodstva »Sloge«
[pokrajinski odbor je obenem načelstvo in nadzor-
stvo »Sloge«], toda vendar je pri prehodu iz nekda-
njega kaosa v novi red marsikdo zapeljan v čudno
mešanje pojmov.

Vsem tem je treba povedati, da je skupna
last tako vzvišen ideal vseh pravih socialistov, da
pri načelu javnosti nikakor ni več mogoče, da bi
ga nam še kdo izpodbil.

Le tistih se nam je bati, ki so v »Slogi« sa-
mo radi današnjega napredka, ki pa ne vedo, da
današnji napredek nič ne koristi, če ga ne uirimo
za bodočnost s tem, da se držimo načel in da so-
delujemo v samoupravi. Ne le »Sloga«, tudi stranka
stoji na stališču, da se da napredovati le z gospo-
darskim sodelovanjem. Toda gospodarsko sodelo-
vanje nasprotnikov je kapitalizem, le poglejte agrarno
reformo! Zato moramo imeti predvsem časopis, ki
bo z javni obravnavanjem odpravil nesoglasja, ne-
spozumljenja in nasprotstva med nami. Brez idej
ne skupnosti ne bomo zmogli gospodarskih na-
sprotstev!

Pa tudi z gospodarskega stališča je potrebno,
da priznajo vsi tudi »Napreju« lastnost produkcije,
ne le čevljam, žemljam in drugim vidnim dobrinam.
»Napreje« pomeni namreč tudi gospodarsko vrednost
in da so naši časopisi tako nič vredni ima svoj
vzrok baš v tem, da se časopisna produkcija pre-
pušča raznim Tavčarjem, škofom, Peskom, Krista-
nom itd. Ko bo »Napreje« zmagal svoje težave,
potem bo vsa druga lastna produkcija sama po
sebi rasla. To vedo nasprotniki, zato skušajo za
vsako čemo razdružiti »Slogo« in stranko!

Janko Telban:

Memorije.

PREPOZNO.

Ti si tu pri meni, sladka, božajoča podoba
nekdanjih dni. Smehljáš se kakor zunaj jasna me-
sečna noč in vendar te ne poznam že davno več.
Morda te sploh nisem poznal nikoli. Tako si mi
tuja. Sredi življenja sem te srečal nekoč, kako je
že bilo?

Nesla si poln vrč vode. Tiho sem prišel za
teboj, te prijel od zadaj in poljubil. Zasmejala si
se prešerno, da so se vzbudili vrabci v smrekah
in potem je bilo konec.

Dolgo je že.

Zakaj si prišla zopet buditi stare spomine, ki
so pokopani daleč tam za deveto goro? Čuj! S ko-
stanja je padel list. Te ni nič strah? Zgrbančen,
rumen je...

Dolgo je že.

Kakor pesem, ki zveni čez brda, daleč od ne-
kod, zatone za gorami, zato ker je zunaj jasna sve-
tla noč in na tleh usahel list.

Ti si tu pri meni in me božáš z zlatimi lasmi.
Sedaj si se sklonila na mojo ramo, tako, da čutim
tvoj dih na licih, velika, nepoznana uganka jesen-
skega lista, ki je nekda bil lep zelen v mladem
jutru pomladnega dne.

Pa je prišlo življenje, vroči poletni dnevi.

In sredi njih si se izgubila.

Ni ti bilo žal. Minula je cvetoča zora radosti,
kakor sen sredi nemirne noči in iz dišečega zelenja
je vzklija puščava, sredi nje kostanjev list, usahel,
mrtev.

Tedaj si prišla nekega viharnega večera k meni.
Tožno se je podil veter po vejah kostanjev. Jokalo
je v deblu tisoč kesanj in sredi tožbe tvoj glas:

„Ustvari mi zgubljeno mladost!“

„Prepozno je.“

Med nama stoji starka. Jesenska slana ji je
pobelila lase, koščena desnica se ji trese in gube
so razorale nekda lepo lice. Vihar strasti je odnesel
ljubezen tja daleč, odkoder se nikdar več ne po-
vrne. Čemu tožba, čemu solze, mialulo je. Valovi
življenja so razbili upanje, ki je nekda stalo trdno,
skala se je v toku časa omajala, ostal je samo še
spomin.

Padlo je na tla, težko kakor svinec in pome-
čkalo mrtve kostanjeve liste. Po vejah se je podil
vihar in v deblih je jokalo.

Prepozno je.

LAŽ.

Lepa, visokorasla je bila ona in tudi njemu
se ni moglo nič očitati. Srečavala sta se na
promenadi, v gozdu, na koncertu in njuni pogledi
so prodrli skozi ohlapno obleko ter zadeli v srce.
Ljubila sta se in vendar se nista smela, bila je
žena drugega. V duši so jima divjali boji, strast

je kričala izza vsakega grma, razvneti kri v žilah
je elektrizirala čute, v dalji pa je stala morala, vi-
soka, nedotakljiva, svet s svojimi neprekosljivimi
zakoni. Zmagala sta. Težka je bila borba in ker
sta bila prepoštena, sta se ločila. On je odšel da-
leč v tuji svet s srcem polnim pelina, ona pa se
je vrnila k svojemu možu ter mu prodala telo, du-
ša pa je odšla, tja daleč v daljne nepoznane kraje
za ljubeznijo.

Čez dolgo dobo se je vrnil. Na klopi v parku
je sedela prosta, mož ji je umrl, ko jo je zopet
srečal. Podala mu je velo roko. Tok časa ji je po-
trgal cvetje z lic in tudi njemu je zima pobelila
lase.

Najina ljubezen je bila velika, je izpregovoril
on, toda še večja je bila dolžnost, ki jo je pre-
magala.

Srečni sem, da nisem poslušala svojega srca,
tako lahko mi je v duši in sladka je zavest ob
koncu mojega življenja, da nisem padla v močvirje
greha.

Obmolknila sta in nista se zavedla, da je iz
njunih besed dihala laž. Bala sta se, da ne bi iz
laži vzklijo kesanje po nečem lepem, ki je zbežalo
mimo kakor sen, ki se nikdar več ne vrne — pre-
pozno je.

Kaplja je padla neke noči z drevesa in bela
žena je pokosila dve življenji, med jekom pa je
odmevala — laž...

Razno.

Prosvetni minister dr. Korošec je razveljavil Pribečičevo naredbo, ki je prepovedovala učiteljem in učencem vstop v kakšno drugo telovadno organizacijo kakor v Jugoslovenski sokolski savez.

Celjski klerikalci so se za občinske volitve v tem mestu zvezali z Nemci, pa so začeli izdajati nov list „Celjske novice“, ki bo izhajal le do volitev. Nas malo zanima, kako se buržuazija tepe za svoja korita, vredno pa je, da se ugotovi sledeče: v Mariboru so se klerikalci z ostalo slovensko buržuazijo združili proti Nemcem v „narodni blok“ in „Slovenec“ piše da zato, ker se zavedajo svoje narodnosti. V Celju pa ustanovijo isti klerikalci z nemčurstvom blok proti slovenstvu. Brez dvojne morale bi ta gospoda menda še živeti ne utegnili.

Če je usoda lista vezana na bančne podpore: zagrebška „Riječ“, glavno Pribečičevo glasilo na Hrvatskem, bo baje prenehala izhajati. „Slavenski banki“ v Zagrebu dolguje baje že 2 in pol milijona Din, ki jih boče sedaj banka imeti nazaj. Baje „Riječ“ ne piše tako, kakor je banki všeč, Banka pa to lahko tudi doseže, da se „Riječ“ — „idejno“ spremeni, če bi bilo to za kupčijo boljše.

Razmejitve med našo državo in Italijo okoli Zadra v Dalmaciji je končana.

Na Bolgarskem se pristaši Todora Aleksandra in njegovi sovražniki med seboj koljejo kakor psi — psi naj nam oprostijo, če smo jih s to primero razžalili. Vsak dan padajo na obeh straneh vodilne glave kot žrtve maščevanja. Aleksandrovi pristaši so ubili tudi njegova morilca. Vsa država se nahaja v popolnem anarhičnem stanju, iz katerega utegne nastati najstrašnejša državljanska vojna. Komunisti in zamjoradniki stopajo v zvezo z Aleksandrovci, da vržejo sedanjo vladno in proglašijo republiko.

Na Bolgarskem so baje umorili tudi kralja, taka vest je dospela v Beograd, ki pa doslej še ni potrjena.

Misteriozni Bela Kun, Vsak čas poročajo, da se je pojavil tam, kjer je najmanj verjetno. 14. tm. je baje odpotoval iz Budimpešte v Beograd, odtod v Trst, iz Trsta v Verono in zdaj menda že na Švicarskem piše svoje spomine iz časov, ko je bil predsednik komunistične republike na Madjarskem.

Med Italijo in Švicarsko je bila sklenjena za dobo desetih let pogodba o petčlanski komisiji, ki naj bi razsojevala o vseh sporih med obema državama. V kapitalističnem družabnem redu se takšne pogodbe imenujejo tudi „viši“.

Potres. V ponedeljek so čutili v Genovi na Italijanskem 5 močnih potresnih sunkov. Tudi iz Wisconsin v Ameriki poročajo o potresu, tam je bilo 60 mrtvih.

Tega pa ne bi smel poročati! „Slovenec“ namreč, ki posnema po nekem francoskem listu sledeče: „Kdo bi mislil, da se bo moral Lurd baviti z isto krizo kakor mnoga kopališča in zdravilišča? Meseca junija so našli 10.000 romarjev manj nego v istem mesecu l. 1923, julija pa samo 71.131 romarjev napram 91.489 osebam v preteklem letu. Mnogi so ugotovili, da lurski prebivalci preveč izkoriščajo romarje, zato se poklanjajo Mariji rajši tam, kjer dnevno življenje ne stane 100 francoskih frankov!“ — Kdo bi mislil, da so zmogljivi pravoverni krščanski prebivalci predvsem seveda oni v kutah in talarjih — pa še pred očmi žive Marije device tako nekrščansko brnati druge pravoverne kristjane? Kdo bi si mislil, da ne pomeni niti pravovernemu „Slovencu“ lurska vodica nič več nego kakšna druga vodica, n. pr. ona iz šibjega potoka ali iz kurje mlake? Kdo bi si mislil, da postaja slovenskemu klerikalizmu že vseeno če časti Marijo za dvajset krajcarjev doma ali za 100 frankov na Francoskem. Ljudje božji, utegnemo doživeti, da bodo začeli podirati cerkve in kapelice, ker bodo prišli do spoznanja, da je Bog prav tako doma med štirimi stenami v katedralah kakor med rebresjem. In ti, ki bodo podirali, ne bodo kakšni neverniki Antikristi, temveč sami pravoverni katoliki „Slovenčevega“ kova!

Na Marsu je življenje mogoče. Observatorij v Lewolu [Združene države] objavlja prve rezultate svojega letošnjega proučevanja Marsove površine. S posebno pripravo, (kv. radiometrom, ki omogoča merjenje kake toplote tudi iz največje daljave, so ugotovili, da znaša Marsova toplota v dopoldanskih urah 9° C, v popoldanskih pa še več, torej niti oster hlad ne. Če zdaj ugotovijo, da še Marsov zrak po svoji sestavi omogoča živa bitja, potem se bo kmalu zopet ponovila tista stara pesem o Marsovih prebivalcih, ki je v zadnjih časih le zavoljo fiaaka z Marsovim depešami srmežljivo utihnula.

V obrambo New Yorku so izgotovili Američani dva doslej največja topova na svetu, ki streljata na razdaljo do petdeset kilometrov ogromne krogle po 34 centov. S tema dvema topovoma menijo Američanje obraniti svoje največje mesto pred brodovjem drugih držav — ki jim Američanje predlagajo lepo zamišljene razorožitvene resolucije...

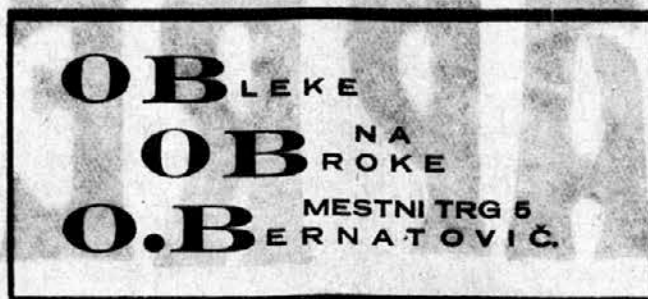
Parnik „Mauretania“, last Cunardove družbe je prevozil progo New-York — Plymouth v 4 dneh 21 urah in 57 minutah. To je doslej najhitrejša vožnja iz Evrope v Ameriko.

Kdor se v mladih letih navadi alkoholnih pijač, postane navadno kmalu popoln pljanec. Zato naročite za mladino list, ki vcepja že od mladih

nog mladini veselje do treznega življenja! „Mladi junak“, Ljubljana, Poljanski nasip 10.

Kupujte čevlje samo z znamko „Sloga“.

Ako piješ „BUDDHA“ čaj, vživaš že na zemlji raj!



Zapisnik

seje pokrajinskega odbora SSJ in KDZ dne 17. avgusta 1924.

Vsi člani pok. odbora, ki so bili navzoči na seji pokrajinskega odbora SSJ in KDZ dne 17. 8. na Zid. mostu naj pazljivo zasledujejo zapisnik in naj nam vsako pomanjkljivost ali netočnost takoj sproti sporočijo. Vsi popravki bodo objavljeni. To je potrebno zlasti zato, ker je bila ta seja večkrat z divjimi medklci od vseh strani motena in je v takih slučajih res težko voditi zapisnik.

Z objavo zapisnika moramo objaviti tudi dopise L. Klemenčiča. Če njemu ali kakemu drugemu pristašu njegove struje to ne bo všeč — ne moremo pač nič za to. Naša stranka mora varovati načelo javnosti in smo tudi prepričani, da bomo le na ta način dosegli pravo zedinjenje vsega delavstva, zato upamo tudi, da ne bomo s tem prav nič zmanjšali simpatije, ki jo uživamo pri „Unitarcih“.

Navzoči: Ss. Karel Kisovec, Fran Rinaldo, Josip Pastorek, Jurij Jeram, Zv. Bernot, Alojzij Leskošek, Ivan Baraga, Andrej Martinšek, Anton Werden, V. Möderndorfer, Filip Grabner, Ciril Böhm, Ivan Krušič.

Odsoten: s. M. Umek.

S. Bernot predlaga s. V. Möderndorferja za predsednika.

Soglasno sprejeto.

S. MÖDERNDORFER otvori sejo, konstatira sklepčnost in prečita dnevni red: 1. Poročilo tajništva. 2. Poročilo nadzorstva. 3. Odobritev rač. zaključka za l. polletje 1924. 4. Proračun za bodoče gospodarstvo. 5. Strankin zbor. 6. Razno. Potem da besedo s. Bernotu k prvi točki dnevnega reda.

ZV. BERNOT: Politični položaj nam zdaj čisto jasno kaže, kaj je in česa ni. S. Krušič se je postavil izven pravilnika. Od vseh strani so se oglašili sodrugi, ki obsojajo ta čin. Našega pravilnika ne sme nihče več hoteti pohoditi. Za Krušiča je pa pravilnik samo papir. Sploh odkar je Svetek šel od nas, so se postavile vse strok. org. proti pravilniku. O stvarnih sporih, ki nas ločijo, „Volkestimme“, „Socialist“ in „Delavec“ sploh molčijo. „Socialist“ piše zadnji čas tako, kakor da bi se tudi tam kaj obračalo. Za vzgled Vam prečitam zadnji uvodnik v „Socialistu“. Ves članek je nam namenjen, vse zahtevajo kakor mi, samo dejanja ne. In tako pišejo tisti, ki so proti napadom. Mi smo ponatili že več takih člankov in bomo tudi tega. Ni več daleč čas, ko taka demagogija ne bo več mogoča. Delavci čimdalje bolj premišlujejo sami s svojo glavo. Zato vzdržujejo svoj „Naprej“ in ga tudi pišejo. Ideja čistega socializma po Slovenskem se prav lepo širi in dogajajo se prav važni pojavi. Sodrugi, prišli so k nam razni ljudje, ki jim sicer ne moremo kar tako verjeti, še bati se je raznih elementov vendar so to važni pojavi. Tako n. pr. smo prejeli od L. Klemenčiča sledeči dopis:

Dragi sodrug!

Ker se je ulil dež, se zadnjič nisem mogel ponovno oglašiti. Medtem so se zopet dogodili važni politični dogodki. — Jaz nisem fatalist, temveč pristaš zgodovinskega materializma, ter smatram, da se zgubljeni trenutek, zgubljena revolucionarna situacija več ne povrne ter da je tak neizkoriščen zgodovinski moment lahko usodepoln za revolucijo, za progres — za revolucijo stranke.

Prav zaradi tega pa bi se rad z Vami pogovoril o sledečih stvareh:

Na kakšen način bi se čimprej obnovil progresivni delavski pokret v Sloveniji, ki bi bil zmogljiv v resnici zastopati celokupne interese (fizične in duhovne) delavskega razreda?

Kakšno stališče bi Vi zavzeli proti poskusu združiti vse socialistične frakcije v federacijo — a la Labour party, ki je federacija popolnoma samostojnih političnih frakcij (socialistične, neod. del. škotske, irske itd.) dalje federacija najraznovrstnejših sindikatov, torej vseh, ki stojijo na razrednem stališču?

Kakšno stališče zavzimate v pogledu na delo na kmetih: na kmetске stranke SHS?

Ker stojite pred kongresom, bi zelo želel, se z Vami o teh stvareh razgovarjati, ker je mogoče, da lahko nekaj o teh stvareh razpravljate na svojem kongresu.

Razgovarjal sem z več delavci o Vaši frakciji. Mišljenje njihovo je, da sedaj, ko ste očistili frak-

cijo od maroderjev, bi bilo potrebno pristopiti k akcijam, ki bi zainteresirale široke množice.

Moje mišljenje je, da mora vsaka stranka preživeti več ali manj kratko dobo — sektantsko — ki pa lahko postane, če je predolga — pogubonosna — ker mase v epohi kapitalizma in materializma — ne gredo več za sektami, temveč njihov duhovni in materialni interes zahteva stranke, ki so v stanju razviti se tako, da lahko zaščitijo v vsakem pogledu interese proletariata, a s tem tudi postanejo faktor progressa — revolucije.

Dasiravno se jaz popolnoma z Vašo ideologijo ne strinjam — ona me malo spominja na filozofijo utopističnih socialistov — vendar mislim in verujem da ste se za stvar zavzeli z vso dušo — pošteno proletarski in da nudi Vaša frakcija še od vseh frakcij v sedanjem momentu največ zmožnosti, da postane Vaša frakcija ona proletarska stranka — aktiven revolucionaren faktor v Sloveniji.

Mislim pa, da bi nadaljevanje sedanjé politike bilo usodepolno za Vašo frakcijo. Kolebanje delavskih mas, najboljših agilnih zaupnikov v revirjih je jasen barometer. Samo one organizacije ostanejo žive, ki so sposobne v gotovih situacijah zavzeti pravilna gledišča.

Napisal sem vam te stvari zato, da bi se eventualno ne razgovarjali nepripravljeno. Če bi Vam bilo prav, bi Vas v nedeljo obiskal v uredništvu v Krškem že zjutraj. Če pa Vas ne bo doma, prosim sporočite na moj naslov: L. K., Keramika, Kaptol 14, Zagreb.

S sodružnim pozdravom:

Lovro Klemenčič, m. p.

V drugem pismu nam sporoča, da je skupina okoli „Delavskih novic“ sklenila izdati brošuro, v kateri bo pojasnila svoje stališče do drugih delavskih strank in frakcij in bo svoje pristaše odkrito pozvala, da vstopijo v naše organizacije. Par predstavnikov njih frakcije naj bi mi povabili na naš kongres kot goste. Pravilnik naj bi toliko spremenili, da bodo imeli tisti njihovi člani, ki so bili organizirani do razpusta njih organizacij, pri nas vse članске pravice, da se pa zato ne bodo vrivali na kakšno odborniška mesta ali pa na kandidate itd. Ime stranke naj bi spremenili v SSD(ela), da bi se ločila od SPJ [kapitala] in frakcije fraz in besed. Od njihove frakcije bodo stopili v našo stranko samo najpoštenejši in najzavednejši. Veliko šuma naj ne bi delali, zato pa zedinjenje dobro pripravili in razložili. V sporu s Krušičem naj bi zavzeli bolj odločno stališče proti Kristanovemu oportunizmu kakor tudi proti Korenu in njegovemu „Slovenskemu domu“, ki hoče nekaj sindikalizem. Krušiču je vpitje po zedinjenju samo fraza in most, da se povzpne v Kristanov tabor. V „Napreju“ naj bi objavili par člankov v tem smislu, ki jih bo Klemenčič napisal.

Sodrugi vi veste, da jaz na besede prav nič ne dam in tako tudi na to vsebino, ki je v bistvu prav lepa ne zidam. vendar bo treba govoriti o tem in zavzeti svoje stališče.

Na to vstopi s. Krušič.

S. Bernot prekine svoje poročilo in se vrne k poročilu o s. Krušiču, ponovi prvotna izvajanja in zahteva ugotovitev, če bomo s Krušičem še sploh skupaj sedeli ali ne.

S. J. JERAM je za to, da s. Bernot brez ozira na to nadaljuje svoje poročilo.

S. V. MÖDERNDORFER da predlog s. Bernota na glasovanje. 7 za — 3 proti.

S. ZV. BERNOT: V začetku svojega poročila sem poudarjal, da se je s. Krušič postavil proti našemu pravilniku, za to je potrebno, da se on sam izjavi kako in kaj.

S. I. KRUSIČ: Se ne bom prav nič zagovarjal. Premislimo težavni delavski položaj in priznati moramo, da je združitev nujno potrebna. Če sem pa jaz proti pravilniku, potem je pa tudi vsaka naša resolucija proti pravilniku.

S. ZV. BERNOT: Krušič je postal besedolomec — izjavil se je odločno proti pravilniku, torej predlagam, da ga pokrajinski odbor na današnji seji izključi, ozir. potrdi njegov izstop.

S. CIRIL BÖHM poroča, kako je bil izključen iz konsuma, ko ni imel niti prilike zagovarjati se. S. Krušič je pa imel danes priliko zagovarjati se in če se je postavil proti pravilniku, je sam prenehal biti član stranke.

S. IV. KRUSIČ: Sodrug, če smo v delavski stranki, hočem da se dokaže, kaj sem zakrivil proti delavstvu.

S. IV. BARAGA: To vprašanje ni kar tako preprosto in je res treba, da se dokaže, če Krušič že res dela na strani Koruna.

S. C. BÖHM: Sklepanje na tajnih sestankih, resolucije, apeli itd. so že dokaz, da ni tu vse v redu. — Tisti človek, ki hoče nas zedinjevati z lopovi, je dovolj grešil. S. Krušič naj pojasni, kako si to zedinjenje predstavlja.

S. BERNOT: Tudi to je odveč, pravilnik smo si izvojevali za združitev proletariata brez ozira na vse tiste voditelje, ki so kdaj bili pri nas in pri komunistih pravi socialpatrioti. „Ljudska tiskarna“ in Blasnikova nista samo ničli za delavski pokret, temveč prava moč kapitalizma proti nam. Ta gonja proti socialistnim zavodom je upravičena. Slabih razmer v teh so krivi socialpatriotje, ne kapitalisti. Treba je bilo enkrat za vselej napraviti takim razmeram konec, zato je določila stranka pravilnik, ki naj velja za vse enako in je tudi edina prava pod-

laga za zedinjenje delavstva. Pravilnik ne bo del delavstvu plik, ne tiskarna, toda omogočuje, da odsej ne bo več odločevala ena oseba in da se ne bo tako razpisaval denar kakor n. pr. v konsumu. Če hočemo, da bo proletariat izvrševal svoje dolžnosti, jih moramo najprej sami, ne pa članov načelstva pardonirati.

S. KISOVEC: Potrebno je, da to ponovno v listu poudarjamo in da objavimo tudi Krušičev izstop.

S. KRUSIČ: Vi vsi skupaj ste grešili proti pravilniku. Konferenca v Zid. mostu tudi. Glede izpremembe tiska smo sklenili drugo resolucijo, ki je pa žal padla v vodo.

[Od vseh strani, razburjeni medklaci: kdaj, kje, kdo je kršil pravilnik ali ne dodržal sklepe odgovornih forumov?]

Predsednik s. Möderndorfer miri.

I. KRUSIČ: Na resolucijo, ki smo jo sklenili v Zidanem mostu [6. julija t. l.] ni pravilen odtsek, da smo delali proti pravilniku. Vsa pisača „Napreja“, ki je golo podtikanje, je proti pravilniku. Z vinom jaz n. pr. nisem imel nikdar opravka. Z raznimi napadi na strokovne organizacije hočemo strokovnim organizacijam samo vpliv zmanjšati, kdor tako dela, ne pozna organizacije. Da sem skriv trboveljskih dogodkov [Orjuna] o teh očitkih naj seje sklepa. Organizacija ni odvisna od ene osebe.

S. V. MÖDERNDORFER: § 5. točka c org. pravilnika se glasi: Vsak sodrug mora brezpogojno varovati ugled stranke, pokoravati se veljavnim odredbam in sklepom odgovornih odborov in zborov ter ne sme nikdar in v nobenem oziru kršiti discipline. Tako, s. Krušič. Konferenca v Zid. mostu se je vršila po sklepu pokrajinskega odbora, tvoja pa ne. — Čita dalje: „Seveda ne sme noben član pripadati nobeni drugi politični stranki ali organizaciji, tem manj pa zanjo delovati.“

[Krušič medklaci: ali jaz delam?] Da. — Krušič: to je demagogija, poglejte kako delavstvo živi! Vsaka resolucija, ki je proti pravilniku je proti stranki. Zdaj se s. Krušič za „Delavca“ zavzema in se vznemirja, da razbijamo strokovne organizacije in ravno ti, s. Krušič, si bil tudi za moj predlog na seji pokr. odb. 19. 8. 1923 v Zid. mostu, naj bi se urejala ena številka „Napreja“ primerno za strokovne organizacije, tako, da bi ga člani dobivali namesto „Delavca“. Zdaj si se pa na nedolžno notico v „Napreju“ tako razkoračil, ne da bi bil prej komentiral svojo prvotno soglasje.

S. I. KRUSIČ: Ugovarja. Zahteva zapisnik. Dotično mesto zapisnika seje z dne 19. 8. 1923 v Zid. mostu se glasi:

V. MÖDERNDORFER: V Črni in Mežici je rabuka. Hočemo proč od strokovne komisije ali vsaj stran od „Delavca“. Ljudski glas zahtevajo za nadomestilo s prilogo za strokovno gibanje.

IV. KRUSIČ: Meziške strokovne organizacije in trboveljske rudarske tvorijo večino. To potem lahko dosežemo potem krajevnih skupščin.

[Dalje prih.]

K zedinjenju s SPJ.

Dne 21. septembra t. l. smo prejeli naslednji dopis:

„Dragi sodrug! V želji, da ne opustimo nobene prilike, ki bi mogla zblizati socialistični pokret v Sloveniji, Vas vabimo, da pošljete svojega zastopnika kot gosta na pokrajinski kongres naše stranke, ki se bo vršil v nedeljo dne 5. oktobra 1924 v Mariboru. V soboto 4. oktobra se vrši seja našega pokrajinskega načelstva. Ako želite, da bi Vaš morebitni odposlanec od svoje strani podal kake predloge za konsolidacijo pokreta že na tej seji, bo pokrajinsko načelstvo rado vzelo v pretres Vaše tožadavne predloge. Ne dvomimo, da bo dalo naše pokrajinsko načelstvo Vašemu odposlancu tudi vsa zahtevana pojasnila, iz katerih boste razvideli, da so naše organizacije lepe in da vzdržujejo najlepši red. Ni zadosti samo uvideti, da je treba napraviti cepljenju konec, treba je tudi odločilnega dejanja! S sodružnimi pozdravi: Pokrajinsko tajništvo Socialistične stranke Jugoslavije. Ljubljana, Vidovdanska c. 2. [Podpis nečitljiv].“

Drugi dan po prejemu tega dopisa smo imeli odborovo sejo, na kateri smo razpravljali tudi o tem dopisu in sklenili nanj lojalno odgovoriti. Ker pa ne vemo, ali smo bili samo mi tako srečni, da so nas povabili na kongres, ali so to storili tudi napram ostalim našim organizacijam, zato smo sklenili na isti seji objaviti njihov celotni dopis, poleg tega pa tudi naš odgovor na ta dopis, ki se glasi takole:

„Pokrajinskemu tajništvu SPJ v Ljubljani, Vidovdanska c. 2. Vaš dopis št. 256/25 z dne 18. septembra 1924 je razmotrivala naša odborova seja dne 22. tm. ter je sklenila odgovoriti Vam sledeče:

1. O zedinjevanju z Vami nismo kompetentni razpravljati mi kot krajevna organizacija, niti si ne moremo prilaščati zadev, ki spadajo edino v delokrog našega pokr. kongresa, torej ne pošljemo delegata.

2. Za slučaj, da pride na dnevni red Vašega kongresa točka o zedinjenju političnega pokreta v Sloveniji, Vam svetujemo, da razpravljate na svojem kongresu dne 5. oktobra t. l. o sledečih točkah in si jih osvojite:

a) O načelu javnosti, t. j. izključevanju tajne diplomacije, da imajo o načelnih in taktičnih vpra-

šanjih v stranki pravico razpravljati brez izjeme vsi člani stranke v skupnem listu.

b) O progresivnem davku, kakor ga predvideva naš pokrajinski pravilnik in

c) o čimprejšnji odpravi zasebne lastnine pri vseh članih stranke, posebno pa pri vodilnih sodrugih. Ker so to zahteve, ki jih vse predvideva socialistični program in moramo ta program le dosledno začeti izvrševati, zato smo prepričani, da boste v tem pogledu prišli na čisto. Opustiti moramo končno metodo, ki je postala že privilegij katoliške duhovščine: „Ne glej me, kaj delam, marveč, kaj učim!“

4. Pri točki o zedinjenju na našem kongresu bomo mi oz. naši delegati zastopali tudi to stališče, da se vzdrže te tri točke brezpogojno v izvrševanju, tudi če se zedinimo.

Toliko smo smatrali za potrebno, da vam odgovorimo, ker se tudi mi zavedamo, da je treba izvesti skorajšnje zedinjenje političnih skupin socialističnega proletariata v Sloveniji. S pozdravom: za krajevno organizacijo Socialistične stranke Jugoslavije v Celju, t. č. predsednik: Štefan Lah, s. r., t. č. tajnik: Anton Pilko s. r.“

Povsod si moramo priti na jasno, že je čas, da se začnemo resno premišljevali o zadevah, ki jih moramo zastopati, če se hočemo z doslednostjo imenovati socialiste, ki ne marajo prav nikomur vsiljevati svoje volje, ampak ki hočejo z dogovori spremeniti današnji kapitalistični sistem v pošten sistem dela in jela. Sodrugi in organizacije, če ste tudi prejeli zgoraj navedene dopise iz ljubljanskega tajništva SPJ, svarimo Vas, da ne kršite discipline, ki jo moramo, kot organizirana armada socialistov imeti, da obvarujemo avtoriteto našega kongresa, pa makar samo za naše člane. Kdor se hoče z nami dogovarjati, naj se za te dogovore prej pošteno pripravi, da nam ne bo treba z mlatvijo prazne slame izgubljati dragega časa. Mi gremo na delo z zavestjo, da bo to naše delo rodilo sad ne le za nas, temveč tudi za one, ki danes še spe, ker nimajo tiste moralne moči, da bi se otresli klerikalnega naziranja, v katerem obvladuje vso okolico samo prevzvišeni „jaz“, pa vedno le „jaz“! ker so tudi drugi tukaj!

V Celju, dne 22. septembra 1924.

Anton Pilko t. č. tajnik, Štefan Lah, t. č. predsednik.

Iz stranke.

Seja pokrajinskega odbora SSJ in KDZ se bo vršila dne 5. oktobra 1924 ob 8. na Zid. mostu. Za 28. september se je odločil samo eden in temu se je danes pridružil še tudi s. Bohm, ki je bil prej tudi za to, naj se skliče seja na 5. okt. Torej sta za 28. sept. le dva. — Seja 5. okt. bo jako važna in je brezpogojno treba, da se je vsi udeležijo. — Pokr. tajništvo SSJ in KDZ.

Seja nadzorstva SSJ in KDZ se bo vršila dan pred sejo pokr. odbora, torej dne 4. okt. 1924 ob 9. — Martin Umek, predsednik nadzorstva.

Globoko. V nedeljo, 28. t. m. ob 2. popoldne bo seja odbora krajevnih organizacij KDZ v Globokem pri s. M. Umeku v Piršenbregu 14.

Bizeljsko. Odborova seja kraj. organizacije KDZ v Bizeljskem bo v nedeljo, 28. t. m. ob 9. popoldne pri s. Gregorki v Goraji Sušici.

Dolžnost odbornikov je, da se seje gotovo udeležijo.

Tiskovni sklad.

Od 1. I. do 16. X. 1924	Din 415985
M. Nabernik, Mežica	2—
SSJ v Zagorju	360
Avugst Falkner, Kočevje	5—
Da pomagamo Kristanu ubiti „Naprej“ zbirka 21. 9. na Jesenicah	
Jurij Jeram	5—
Jernej Bregant	150
Anton Thalar	375
Florijan Stanovnik	10—
Tone Žagar	250
Ivan Markizetti	575
Valentin Kozamernik	3—
Ignacij Kralj	3—
Martin Židanek	5—
Aleš Lagoja	10—
Janko Avsenik	2—
Martin Jeram	225
Franc Buraik	250
???	250
F. Mlinar in F. Langof, Vrhnika	30—
M. V. namesto odškodnine za britev	3—
Od 1. I. do 23. IX. 1924	skupaj Din 426220

Gospodarstvo.

24. IX. 1924.

„SLOGA“ r. z. z. o. z. [bodoči „Skupni dom“]: 154 članov s polno plačanim deležem. [Izmed teh 14 žen — 909%]

Od prej vloženih brazilnih vlog Din 118.51816

ta teden vplačanih „ 368 50

Stanje Din 118.88866

Valuta. Dolar je vreden 7170, angleški funt 32085, francoski frank 380, češkoslovaška krona 217, 100 av. kron 10— p, 100 Din 740 švic. frank,

Povojna psihoza.

[Pismo celjskega socialistu prijatelju v Ameriko.

Po dolgem času, ki mi ga jako pičlo odmerja nesrečni svet, Vam hočem spet malo opisati naše lokalne razmere. Ker se zanimam za vse, Vam bom pisal seveda o vsem; o ljudeh in stvareh, iz katerih je mogoče presoditi specialno delavsko gibanje, bom poročal podrobnejše.

Dne 28. t. m. bodo v mestu občinske volitve. Volilne borbe ni opaziti nikjer, skoro gotovo se bjejejo za kulisami, posebno ker naša struja, ki zastopa načelo javnosti, ne posega vanj. Klerikalci in Nemci so smatrali za potrebno s kompromisom rešiti svojo že zalgrano politiko oz. s kompromisom pridobiti svojim koritarjem in koristolovcem častna mesta občinskih velmož. Pravijo celo, da se pripravljajo advokat dr. Ogrizek že za župana, no, naj pride, kar hoče, eno je gotovo: da se namreč razmere na občini ne bodo zboljšale niti za las, da se osebnim dobičkalovnim interesom ne bo omejila svoboda, naj nam župani Peter in Pavel iz kapitalistične bande.

Znano ti je, da živimo v Sloveniji delavci med seboj v „razkolu“. Od vseh strani se razlega krik: zedinite delavske mase, med masami delavstva pa ne najdeš o želji po zedinjenju niti duha ne sluha. Delavci so nezavedni in kot taki letajo zdaj za enim zdaj za drugim frakom, pa niti ne pomislijo da noben frak ne diši po poštenju in dobrih namelih. Splošno govore nekateri, da je vsega razkola kriva povojna psihoza. V nekem oziru imajo namreč prav, namreč kolikor se tiče njih samih, ki to psihozo podaljšujejo s praznimi marnjami. Jaz presojam celo zadevo čisto preprosto, pa markantno, in ti moram na polna usta zavpiti, da je nereda in blata krivo to, ker je nastalo po vojni vsepolno socialistov, pa nikjer ni bilo — socializma.

Znano mi je, da si optimist, ki ne veruje, da bi si ljudje upali zlorabljati socialistično ime in svetovni nazor v svoje umazane osebne špekulacije, in ker mi je žal, da si tako otročje naiven, eva, navesti ti hočem v poljubni obliki nekaj dejstev in našega „socialističnega“ Celja.

V petek 5. tm. nekako ob 8. jutraj grem proti kolodvoru. Na ogledu nove Jadranske banke vidim stati gručo ljudi in ker sem jako radovedne nature pospešim korak in se zrijem med maso, da vidim поближе, kaj da je. Na tleh kleči neki delavec, ki je baš s svojim pomočnikom popravljal tlak. Pred njima stoji srednjevelik gospod in kriči:

„Tako boste delali, kakor bom jaz ukazal, da veste! In sicer brez ugovora, ali pa gremo!“ Človek, ki pozna mentaliteto povprečnega delavca, bi pričakoval sedaj dvojce: da bo tlakar sklonil tilnik in ravnal po ukazu, ali pa da bo skočil nad zapovednika in mu s pesmi dokazal, da ima prav le on. Obsla vrste delavcev je v Sloveniji, pa nobena nima prav. Naš tlakar čisto mirno pogleda kvišku in pravi:

„Gospod ekonom, vse kar delam, hočem narediti v redu in dobro; če vam ni prav moje delo, dobro, grem. Ali hočete, da grem takoj?“ Mož pogleda s svojim poštenim pogledom po ljudeh, spoznam ga: moj organizirani sodrug in zaupnik mestnih delavcev. Odohraval sem docela njegovo ravnanje, kajti jasno je dokazovalo o socialistični mentaliteti delavca, ki ne meče svojih besed po vetru.

IZJAVA.

Podpisani izjavljam, da prevzamem vso odgovornost za delo sedanjne uprave, odnosno vodstva „Sloge“ in stranke. Na ravnanje članov nadzorstva, ki so bili navzoči na seji 20. t. m. v Krškem bom izvajal z načelstvom konsekvence. Seje 20. t. m. sem se udeležil le zato, ker nisem prevideval njih namena. M. Umek m. p.

Za teden nazaj. Aretirali se predsednika slovenske Orjune inž. Kranjca. — Kovinarska stavka v Avstriji je zmagovito končana. — Madjarska je priznala Rusijo. — Narodni skupščini so izročili obtožbo proti bivšemu pravosodnemu ministru Lazi Markoviću. Korupcije ostalih bivših ministrov pridejo baše tudi na vrsto. — Na Danskem so socialisti pri volitvah 28 novih članov gosposke zbornice izvojevali 12 novih mandetov. — Občinske volitve v Mariboru so dale združenim klerikalcem, liberalcem, narodnim socialcem in radikalcem [narodni blok] 32 mandatov pri 2404 glasovih, Nemcem 994 glasov in 4 mandate, socialistom 966 glasov, 4 mandate, komunistom 192 glasov, nič mandata, zagorskemu 43 glasov, nič mandata. Socialisti so od zadnjih občinskih volitev napredovali za 20 glasov, toda takrat je tudi glasovalo 4592 volilnih upravičencev, dočim jih je l. 1921. samo 2939. Socialistom je vzel večino krivični volilni red in pa — Korun. — Bivši ruski veliki knez Ciril se je proglasil za carja vseh Rusov. Treba je samo še tega, da ga boljševiki priznajo. — Razorožitvena podkomisija Zveze narodov je sklenila, da se morajo vsi spori med državami rešiti z razsodiščem in zveze. Razorožitvena konferenca bo najpozneje do 15. jun. 1925.

Vrhnika. (Seja občinskega odbora dne 14. septembra 1924.) Po otvoritvi seje je naznanil župan Dr. Marolt (klerikalec), da je okrajno glavarstvo razveljavilo wandat občinskega odbornika Hermana Delpina in prav tako črtalo Turka in Zupančiča, da ne moreta postati občinska odbornika. Socialistični

odbornik Langof je ugovarjal razveljavi omenjenih mandatov, ker se s tem krši svoboda delavskih slojev, ki jim je po ustavi zajamčena. Klerikalni sejni zapisnik poroča: Župan pravi, da zadeva ne spada na sejo občinskega odbora in je zato ne da v posvetovanje in glasovanje. To izjavo je podal imenoma klerikalne stranke njen predstavitelj — župan, ki je prvi poklican, da brani avtonomijo občinskega odbora. Seveda župan noče braniti delavskih slojev, ker je kapitalist in je sedaj njegova stranka na vladi. Klerikalci pa obljublajo nebesa delavcem le takrat, kadar rabijo njihove glasove, kaj ne da, g. Dr. Marolt? Mislimo, da si bo „Neodvisna delavska stranka“ to zapomnila. — Župan poroča dalje, da popravlja staro idrijsko cesto. To je suhoparno poročilo vrhniškega župana. Točnejši podatkov ni dal, ker si misli, kaj briga to odbornike. — Dalje naznanja, da je ministrstvo za agrarno reformo ustavilo poslovanje občinskih agrarnih odborov in jim zaukazalo oddati spise županstvu. Odbornik Langof izjavlja, da protestira v imenu Kmetско-delavske stranke proti razpustu občinskih agrarnih odborov, ker so s tem revni sloji oškodovani in predlaga, da občinski odbor vloži v tej zadevi protest. Župan odgovarja, da zadeva ne spada v kompetenco občinskega odbora in da nima pravice ministrskih odredb v pretres jemati in proti njim protestirati. Nova brca župana kmetom in delavcem v imenu klerikalne stranke! Sodr. Langof očita županu, kako dvojno ulogo da igra. Pred 3 leti je on sam, dr. Marolt, predlagal, da se izreče občinski odbor ne samo proti kakšni ministrski naredbi, nego proti ustavi — to je predlog za avtonomijo Slovenije. Občani, ali se še spominjate, kako so klerikalci vpili „avtonomija“! zakonodajna avtonomija! in končno zahtevali celo federacijo? Kolikokrat ste to razlagali na „Križpoti“ ob nedeljah in praznikih! Ali ni res, gospod Furlan, občinski svetovalec? Zakaj pa sedaj ne govorite več o avtonomiji, zakonodajni avtonomiji, federaciji? Zato, ker ste sedaj na vladi in nimate časa baviti se s takimi malenkostmi. — Nadaljevanje v prihodnjem „Ljudskem glasu“. — Krajevna politična organizacija SSJ na Vrhniki.

Velenje. Delavcu, ki mora trdo delati v jami, pa ne zasluži niti toliko, da bi mogel svojo družino pošteno preživljati [najbolj vestni delavci, ki niso pilianci imajo 1000—2000 Din dolga po raznih trgovinah] se ježijo lasje, če vidi, kako se delavstvo med seboj krega v listih, ki so jih in jih še bodo pošiljali med delavstvo zastoj. Seveda mora zgubiti nezaveden delavec vero v samega sebe, če dobi cele vrste listov zastoj, v katerih se posamezniki med seboj blatijo. Mesto da bi takrat, ko so šli iz stranke, v „Napreju“ povedali, kar imajo povedati, so tisti, ki so imeli denar, ustanovili vsak svoj list. Zdi se nam da je sedaj glavna ofenziva proti „Bernotovi“, „Slogi“, kakor je imenuje „Socialist“. Dasi smo delali prejšnji mesec komaj 19 šiltov, so se vendar nešli sodrugi, ki so poslali hranilne vloge „Slogi“, čeravno jih je „Socialist“ natančno poučil, da so vse hranilne vloge zgubljene. Danes smo čitali v Šoštanju 35. šte. „Socialista“, v Velenju ga ni več dobiti, odkar so ga nehali zastoj pošiljati. Da se „Naprej“ in „Lj. glas“, redno ne plačujeta, so v prvi vrsti krivi Kristanovi agenti, ki delijo „Socialista“ zastoj našim naročnikom, „Napreja“ pa pravijo, da ni treba plačati. Mi pa pravimo: Vsak list, ki ga kdo naroči bodisi sam ali po zaupniku, mora biti pošteno plačan, kdor ne mara plačati, naj ga odpove. To velja za „Jutro“, „Slovenca“, „Socialista“ in seveda tudi za „Naprej“. Tudi proti tistim, ki so dali hran. vloge „Slogi“ hujskajo, naj jih hitro dvignejo, češ, sedaj je še čas. Ker se „Socialist“ toliko briga za gospodarstvo pri „Napreju“, naj odgovori na 2 vprašanji: 1. Ali se „Socialist“ vzdržuje z naročninami? 2. Ali so vsi, ki so darovali za tisk, skl. „Socialista“ bili objavljeni? Pravkar smo prejeli nedeljsko številko „Napreja“, iz katerega je razvidno da se delavci v Trbovljah ne pustijo za norca imeti, kakor sta to delala s. Krušič in Arh v Velenjčani in s sodrugi na Koroškem. Dve leti je nastopal na shodih Arh proti Krušiču. Krušič proti Arhu, če kaj ni bilo prav, so bili krivi seveda zmiraj „nezavedni Korošci“, ki so največ prispevali da se je pri „Uniji“ aparat sploh mogel vzdrževati. Rudarji, ki vemo kaj se pravi delati v svinčenem rudniku, vemo, da ne morejo Korošci biti tako dobri govorniki ko Svetek ali Kristan. Da so pa bolj zavedni, ko so v Velenju ali Trbovljah, je dokaz to, da imajo glasom bilance za l. 1923. več strok. organiziranih članov kakor Velenje in Trbovlje skupaj. Sodr. Krušič je tudi dolžil Korošce, da so oni krivi, da ima „Unija“ pri tem majhnem številu članstva še dva nastavljenca. Konsum „Posavje“ v Zagorju nam je povedal, da ni delavski ampak Cobalov. To pa zato, ker ima Cobal baje nekakšno dosmrtno pogodbo s konsumom. Ko smo ga pozvali v „Napreju“, naj jo objavi, se je pa na kratko odrezal, da ni bil v odboru „Posavja“. Sedaj še nekaj o tem, kakšen načrt imajo glede „Napreja“. Neki „višji“ sodrug nam je povedal, da „Bernotovec“ kot celote sploh ne sprejmejo, ker ne marajo „Naprejevih“ dolgov. Neki drugi višji sodrug je pa izjavil približno sledeče: Zaupniki iz Trbovelj, Hrastnika, Črne, Mežice, Jesenic, Celja, Štor, Velenja, Škal se naj v pismih med seboj pomenijo in ne da bi Bernote o tem obvestili, pošljejo obračun SPJ v Ljubljeno mesto Bernotu. Druge manj

še organizacije da potem niso več življenja zmožne. Glede dolgov da je malenkost, glavno je da „Naprej“ neha izhajati. Vse drugo da se bo potem pravično uredilo. Člane smatrajo za poartvovalne da bodo imeli iste pravice kakor današnji člani SPJ samo pogoj je, da Bernot izgine iz gibanja. Take nazore približno imajo višji od Internacionalne priznani sodrugi, seveda delajo račune brez krčmarja. Delavstvo se bo moralo navaditi reševati svoje zadeve na kongresih. Kdor še danes ne verjame, da ne gre za kakšno zedinjenje, ampak za to, da se onemogoči izhajanje lista, temu ni pomoči. — Velenjski delavci, ki še niso nič naredili.

Hrastnik. [Kolo časa se suče.] L. 1920. so bili na vladi klerikalci, tisti, ki se izdajajo za vlado reda in pravice. Dokaz: Orjunaši, Sokoli, Orli dobijo polovično vožnjo, celo četrtinsko, DTE menda ni del naroda, zato tudi nima tiste ugodnosti pod vlado klerikalcev in mora plačati celo vožnjo. L. 1920. so klerikalci pustili na ljudi streljati (Zaloška cesta). 1. junija 1924. so prišli Orjunaši v Trbovlje na po-boj. Pa kolo časa se je zopet zasukalo, zopet so klerikalci v vladi, tisti, ki so za vlado reda in pravice. Dokaz: Orjunaše pustijo proste, čeprav je „Slovenec“ tako grezna rohnel proti njim pa trboveljskih dogodkih, a uboge delavce rudarje imajo še danes po zaporih, menda tudi rudarji nismo po njih mnenju del naroda. Vse to, sodrugi po svetu, premisljujte, ne dajte se zapeljevat od raznih klerikalnih in drugih takšnih njim podobnih demagogov, kakor se to dogaja v Hrastniku. Delavec Franc Podstudenšek se je delal leta 1919. za najboljšega socialista, pa le zato, da bi dobil mesto v gostilni Kons. društva rudarjev. Ker mu je pa to spodletelo, je postal najhujši agent komunizma, ker je mislil na siguren preobrat in tedaj da mu ne bo ušla gostilna Kons. društva rudarjev. Misli je, da bomo pač tudi socialisti morali tako plesati, kakor bodo oni živigali. L. 1920. je bil tudi pod klerikalno vlado zaprt, bil je namreč poleg tistih, ki so šli proti Zidanemu mostu z dežnikom v roki vlak ustavljati. Pa glejte, zgodil se je takrat čudež, ker je drugič na eno nogo hrom, je bil takrat, ko so začeli padati stroji, najhitrejši v begu na hribe. Ko se mu je dozdevalo, da so že na varnem, je komandiral: „Masa, nieder!“ a ker so krogle še vedno žvižgale proti njim, so mahnil še naprej. Ker je pa oblast pod klerikalno vlado začela potem preganjati komuniste, ali bolj rečeno v splošnem vse delavstvo, je začel ta Franc simpatizirati z narodnimi socialisti, in je dal v takratno „Jugoslavijo“ tudi naslednjo izjavo: Ker sem prišel do prepričanja, da ni more delavstvo le s poštenim, smotrenim delom pomagati, a vse nasilna dejanja, kakor jih izvajajo nekateri pričaši komunistične stranke, delavstvu le škodujejo, izjavljam tem potem, da izstopam iz vseh komunističnih organizacij, tako političnih kakor strokovnih. Hrastnik, dne 4. 8. 1921. Franc Podstudenšek, rudar. — Torej tukaj se jasno vidi, da on ni bil komunist, pač pa „koritolevec“, sedaj pa premisljujte, če je ta izjava bila resnična ali ne, ker je potem pri občinskih volitvah v Trbovljah kandidiral na komunistični listi in bil tudi izvoljen za podžupana, kar je pa vlada razveljavila in postavila zopet gerenta. Tako se je torej Francetu godilo pod klerikalno vlado. Pa kolo časa se je od leta 1919. pa do l. 1924. grozno daleč zasukalo za rudarje in sploh za vse delavstvo. Rudarji živimo v tako bednem stanju, da ga ne moremo popisati, plače so majhne, da nam veliko primanjkuje za vsakdanji kruh, za obleko in obutev sploh ne ostane, hodimo raztrgani. Družine so bese in asge, skoraj že ne bomo mogli skrivati svoje sramote, tako daleč so nas zapeljali takšni demagogi kakor Furlan, Golouh itd. Pa kolo časa se je že zopet zasukalo, zopet so klerikalci v vladi. Naš Franc je zopet barvo spremenil, postal je agent za klerikalce, zadnjič je letal od Pontija do Pilata, ter obetal, da bo že on skomandiral, da nam ne bo treba davkov plačevati, rekel je samo, naj mu da od prizadetih vsak po 1 dinar za njegov trud in sitnosti, a to mislimo, da se ni zgodilo, kakor se tudi to ni, kar je on obetal. Sedaj pa stoji dan za dnem pri krojaču g. Arnšku, že znanem agentu dr. Korošča, [ki je avtonomijo na Zidanem mostu „štircnil“] in z njim razpravlja, kako bi rudarja dobila v svoj tabor. Ker pa rudarji le ne gre do več tako radi bomu na lim, zato jih farbata z nekakšnimi zahtevami, kar so baje tudi pri g. Logarju tri dni razpravljali. Navzočih je bilo več tako vnetih komunistov, kakor je Francelj. 13. t. m. je šel Francelj tudi na neki sestanek v Ljubljano, na katerem je bilo navzočih več klerikalnih poslancev, a o zboljšanju plače ni duha ne sluha. Zato javno vprašamo klerikalne mogotce, kaj je s tistimi 4 Din, katere ste v lanskem stavki tako gotovo obljubili? Sedaj imate moč, pokažite jo, če hočete, da vam bo še kdo kaj verjel in pa da sploh enkrat nekaj popožete! G. Arnšku pa priporočamo, naj se bolj briga za svojo obrt, da ne bo kdo dobil prevelikih hlač in premajhne suknje. Vam, delavci, pa ključem: zapustite ljudi, ki hočejo, da bi se nam vedno slablo godilo, strnite svoje vrste v eno samo strokovno organizacijo, to je Unijo slovenskih rudarjev in eno samo politično: SSJ in KDZ. Premisljujte, kako je bilo l. 1919. in kako je letos, premislite, kakšen je položaj delavcev v drugih državah, na Anglaškem, Francoskem, Danskem, v Avstriji, kjer imajo socialisti že veliko moč in kakšne pravice ima delavstvo tam in kakšne pri nas. — Prizadeti delavci,

UTRINKI.

Delavci imajo žuljave roke in potrebujejo v boju proti svojim sovražnikom tudi žuljave močgane!

„Naprej“ bo zmagal zato, ker ga pišejo delavci sami. Pišite še bolj, da pride zmaga tem preje.

Proletarci!

Gostilne in kavarne, ki nočejo vašega lista, najbrž tudi vašega denarja ne marajo.

Ustrezite jim!

Delavci!

Kdor inserira v drugih listih, v „Napreju“ pa ne, ta sam dovolj jasno pove, da ne mara odjemalcev iz delavskih vrst. V vaših rokah je, kakšno

inseratno politiko

delajo trgovci. Trgovci so bolj navezani na ves nego vi nanje!

Lastnik: „Sloga“, r. z. z. o. p.

Izdajatelj in odgovorni urednik:

Zvonimir Bernot

(v imenu pokr. odbora SSJ in KDZ.)

24. X. Tiskarna bratov Rumort v Hrastniku. 2809

Z malim stroškom
Vam napravi



najboljšo hrano!

POZOR!

Delavci kupujte kruh iz pekarnice

IV. Oberžana.

Zahtevajte ga po vseh gostilnah, trgovinah in kavarah. Točna postrežba. Se priporoča Ivan Oberžan za Kresijo 12. Poleg gostilne Janžek v Celju.

Našim rodbinam

priporočamo našo pravo domačo KOLINSKO okorijo, izvrsten pridatek za kavo.

L. Mikuš

— TVORNICA DEŽNIKOV IN SOLNČNIKOV —
v Ljubljani, Mestni trg šte. 15

priporoča svojo bogato zalogo
dežnikov v kakršnikoli veli-
—: kosti po najnižji ceni: —:

NAŠI IZDELKI:

Dvojnosalna ržena ŽIKA
v rdečih zavitkih,
Dvojnosalna ječmenova Žika
v modrih zavitkih,
Slajana ječmenova Žika
v zelenih zavitkih
so najboljše!
Zahtevajte le Žiko!